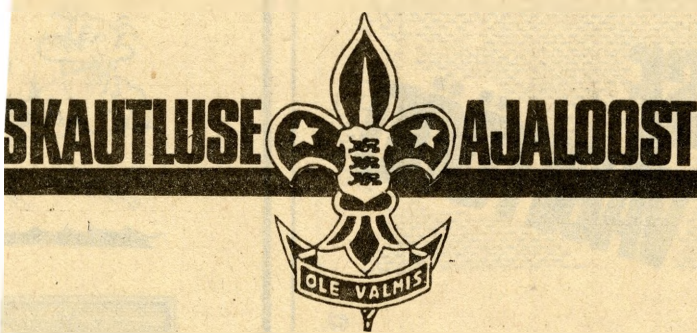

◎ Eesti skautluse kõigi aegade kõige kopsakam raamat ◎

— koguteos «Eesti skautlus viiskümmend aastat» — on trükitud ja välja antud Stockholmis 27 aastat tagasi (toimetaja Evald Uustalu, kaas ja kujundus Rein Murre). Raamat annab põhjaliku ülevaate eesti skautlusest poole sajandi vältel.

Alljärgnev pärineb põhiliselt sellest teosest, mille allakirjutanule kui oma rühma 1939/40. a. skaudile saatis rühmavanem skautmaster Heino Jõe.

KUIDAS SKAUTLUS SÜNDIS,

missugune oli selles lord Baden-Povelli (B. P.) osa, Eesti skautluse algus, tegevus ja selle keelustamine kodumaal, tegevuse jätkumine paguluses, skaudisümboolika, skaudikssaamise kord, skaudikatsed — selle kõigega oleme peamiselt Heino Jõe viihiku «Skaudilugu» põhjal ja «Tasub teada» vahendusel («Edasi», k.a. nr-d 102, 111, 123, 134, 146 ja 157) üsna põgusalt tutvunud.

Huvitavamaid seiku sellest,

KUIDAS VANAIASA SKAUTLES,

lisame nüüd ja edaspidigi, sest skautlus kodumaal laieneb silmnähtavalt ja eelduste kohaselt ka tugevneb.

Päris algus enne I maailmasõda oli ka kaunis vaevaline, paljude vastuolude ja tagasilöökidega. Alustati 1912 suvel Pärnu Poeglaste Gümnaasiumis, kuigi kuulduste järgi olid skaute ka Tallinna Peetri reaalkoolis aasta varem. Pärnus sai rühmavanemaks algataja ja salgajuhi Ervin Tammani isa, kelle korteris algul ka koondusi peeti. Hiljem muretseti oma kodu.

Skautluse ideid levitas tollal ka hilisem Nõmme skautide rühmavanem Hugo Valma.

Tartu koolipoisid hakkasid «razvedtsikutena» skautlema 1916. a. suvel ja jätkasid seda Saksa okupatsiooniga ajal kuni Vabadussõtta minerkuni. 1917. a. jõudis skautlus Viljandisse ja Valka. 1919 tehti väikestviisi algust ka Kuressaares ja Võrus.

Kui 1919. a. 2. aprillil Vabadussõja tandrill Petseri lähedal langes Tallinna skautide juht Anton Ounapuu,

REORGANISEERUS KOGU SKAUTIDE TEGEVUS.

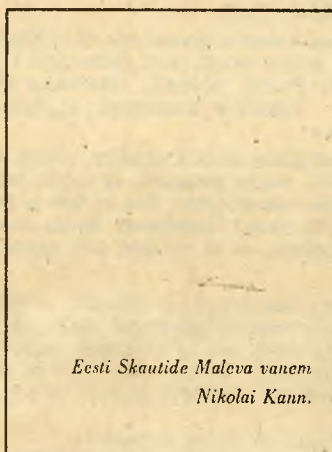
Moodustati «Eesti Skautide Peastaap», valiti ülem (esimene A. Tols), hiljem ka Peastaabi vanem (esimene L. Tõnson, Kalevlaste maleva pealik Vabadussõjas).

1920 asutati malevad Tartus, Valgas ja Narvas, 1921 Võrus ja Haapsalus, Narvas ja Haapsalus tekkis skautlus esmakordselt. Organisatsiooni äkiline paisumine

TÕI ENDAGA KAASA KRIISI.

Sisuline töö ei jõudnud järele, puudusid oskajad juhid, ka peavanem ei rahuldanud paljusid. 1929 tekkis uus, Noorseppade organisatsioon, kuhu läksid üle paljud skaudid. Kujunema hakkasid ka iseseisvad gaidide malevad (Tallinnas 1920, Tartus ja

Valgas 1921 jne.), kuigi näiteks 1924 asutatud Narva gaidide rühm jäi skautide maleva koosseisu 1929. aastani. 1921 valiti uus peavanem, populaarne koolidirektor Nikolai Kann, kes kohusetundlikult täitis oma ülesandeid kuni surmani Saksamaa põgenikelaagris 17. II 1948. a. Pea-

Eesti Skautide Maleva vanem
Nikolai Kann.

staabi ülemaks sai võimekas Jaan Hünerson.

1921. a. peeti esimene Eesti Skautide Kongress, millest ka eraldunud noorsepad osa võtsid.

AEGAMISI OLUKORD NORMALISEERUS

Moodustati ühtne Eesti Skautide Malev. Et riigivõim skautluse vastu huvi ei ilmutanud, siis taotleti Eesti skautide organisatsioonile juriidilise isiku õigus, koostati põhimäärus (hakkas maksma 11. II 1923) ning Skaudisõprade Seltside ja Liidu põhikirjad. 1. III 1922 võeti kasutusele rahvusvaheliselt tunnustatud skaudivorm ja hakati vastu võtma skauditootust.

27. II 1923 loodi Eesti Skautmasterite Kogu, millest ajapikku kujunes Eesti skautlust kõige rohkem mõjustanud koondis. Kuu aega hiljem peeti teine üleriiklik kongress.

Skauдикirjanduse väljaandmist alustati Tolsi ja Johansoniga «Skaudi käsiraamatuga» 1921. a. Järgmisel aastal asutati Akadeemiline Skautide Selts ja ülejärgmisel Skautide kirjastusühing.

Aastaid 1923—25 võib pida Eesti skautluse

OTSIMISE JA KATSETAMISAJAKS,

Skaute võis tollal olla umbes 5000. 1921. a. jüripäeva paraadil osales Tartus umbes 1000 ja Tallinnas 2000 skauti.

Ometi esines suuremais malevais tollal ka selgeid kriisinähtusi, ilmselt juhtide vastuolude tõttu. Tartu maleva kriisiaeg langes aastatele 1924—29, mil malevas oli koguni viis pealikut ja liikmete arv vähenes. Kuid kriisinähtud ületati. Mitmes väiksemas kohas skaudiliikumine kasvas. Nii asutati 1924 Paide skautide salk, mis 1925. a. Järva Malevaks kujunes. Skautlus reorganiseeriti 1926. a. Rakveres, 1927. a. aga asutati skaudirühm Jõhvi, millest hiljem kasvas Alutaguse Malev. Samal ajal tekkis rühm ka Petserisse.

ESIMENE EESTI SKAUTIDE SUURLAAGER

Piritäl 1926. a. suvel mõjus liikumisele vägagi kosutavalt, algas pidev kasv. Ühe tõhusa töö- ja juhtimismeetodina tekivad kohmakate kongresside asemel skaudijuhtide aastakoosolekud (AK-d). Tänu nii ühele kui teisele sai Skautide Malevast tugev organisatsioon ja sõpradering, mis Kaitseliidu mõjuval ainelisel ja organisatsioonilisel toetusel loodud Eesti uue skautliku organisatsiooni Noorte Kotkaste võisteldes jõudsalt edenes.

VÄLISSIDEMED OLID HEAD

eriti algaastail. Eesti skaudid võtsid ainukese Balti rahvaste rühmana osa Londoni Olympia Hallis peetud esimesest Jamboreest, kust isegi soomlased puudusid. Eesti esindajad osalesid ka nõupidamisel, kus loodi Rahvusvaheline Skautide Büroo (Skautide Maailma-

büroo). Ka kuulus Eesti Skautide Malev nende 31. maa skautide hulka, kes 1922. a. Pariisi konverentsil osalejana rahvusvahelise skautluse asutajaliikmeks loeti.

Kriisiaegadel soikunud rahvusvaheline läbikäimine hoo- gustus 1927. a. uuesti, mil käidi Rootsi skautide suur- laagris, 1928. a. sõideti Läti II Suurlaagrisse, 1929 Inglismaale Arrow Parkis peetud Jamboreele ja Poola suurlaagrisse ning 1930ndal neljakümne rühmaga Soome Partioipoikade Tampere lähistel peetud Kangassaba laagrisse.

NUUD ALGAS EESTI SKAUTIDE ÕITSEAEG

(1932—40), mis kestis organi- satsiooni likvideerimiseni ko- dumaal. Suurlaager Valgeran- nal 1932. a. tähistaski kõrgte- gevuse algust.

Siinkohal nimetagem ka veel III ja viimast, Paralepa Suurlaagrit Haapsalus 1936. aastal. Kui Valgerannas osales 150, siis Paralepas juba 480 väliskülastist.

Suurlaagrite vahel, 19. VIII 1933, oli aga Eesti skautidel erakordne võimalus oma ko- dumaal skautliku liikumise isa ja kõrgemat juhti

B. P.-d VASTU VÕTTA,

kes tuli Eestisse, kaasas 300 Inglise skaudi- ja gaidijuhti. Tallinna staadioni hiiglaslikul lõkkeõhtul kõneles B. P. 1500 kogu maalt kokku sõitnud eesti skaudile. Õhtust võttis osa ka tollane riigivanem Jaan Tõnisson, kes oli enne seda B. P. auks EV Välisministeeriumis korraldanud vastuvõtu.

GUIDO-ROLAND RAUDVER

**TASUB
TEADA**